

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

17 februarie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Diaconu Iurie,

Judecători – Boico Victor, Catan Liliana,

examinând, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat de către condamnatul Moisa Alexandr, împotriva deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 09 noiembrie 2020 și încheierii Judecătoriei Cahul, sediul Central din 30 septembrie 2020,

A C O N S T A T A T :

1. La 28 februarie 2019, în Judecătoria Cahul, sediul Central, a parvenit plângerea condamnatului Moisa Alexandr, prin care solicită reducerea pedepsei pentru deținere în condiții inumane de detenție în Penitenciarul nr.5-Cahul în perioada anilor 2005- 2007.

Ulterior, Moisa Alexandr a înaintat plângere suplimentară, prin care a solicitat reducerea pedepsei și pentru detenția în Penitenciarul nr.1-Taraclia, deoarece a fost deținut în condiții de celulă 9 luni, ulterior fiind deținut în condiții mai bune în P-1 Taraclia, acest lucru s-a făcut cu încălcarea drepturilor sale.

A solicitat aplicarea art.473² și 385 alin.(5) Cod de procedură penală.

2. Prin încheierea Judecătoriei Cahul, sediul Central din 30 septembrie 2020, plângerea condamnatului Moisa Alexandr a fost admisă parțial, fiind constatată deținerea în condiții contrare prevederilor art.3 CEDO:

- în calitate de prevenit în Penitenciarul nr.5-Cahul, pentru perioada 16.12.2005 - 26.03.2006, ceea ce constituie 101 zile;

- în calitate de condamnat în Penitenciarul nr.5-Cahul, pentru perioada 27.03.2006 - 05.03.2007, 13.07.2018 - 23.07.2018 și 25.11.2019 - 09.12.2019, ceea ce constituie 370 zile;

A fost redusă pedeapsa neexecutată a lui Moisa Alexandr, calculând 2 zile de închisoare pentru 1 zi de arest preventiv pentru condiții precare de detenție în calitate de prevenit, ceea ce constituie 202 zile;

A fost redusă pedeapsa neexecutată a lui Moisa Alexandr pentru condiții precare de detenție în calitate de condamnat, calculând 2 zile de reducere pentru fiecare 10 zile de detenție, astfel încât termenul pedepsei stabilite lui Moisa

Alexandr se reduce cu 74 de zile, iar în total din termenul pedepsei neexecutate se reduce 276 zile.

În rest, plângerea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

3. Încheierea primei instanțe a fost atacată cu recurs de către:

- administrația Penitenciarului nr.1-Taraclia, prin care a solicitat casarea încheierii și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care plângerea condamnatului să fie respinsă ca neîntemeiată și tardivă;

- condamnatul Moisa Alexandr, prin care a solicitat casarea încheierii, invocând că nu i s-a redus termenul pedepsei pentru condiții în P-1 Taraclia, și anume s-a deținut în condiții inumane în celulele 45, 53, 54, 47, 35, 51, 57, 48, în perioada 16.12.2005-05.03.2007.

3.1. În motivarea cererii de recurs administrația Penitenciarului nr.1-Taraclia a indicat că:

- încheierea este ilegală, deoarece mecanismul național de constatare a condițiilor precare de detenție prevede, că art.385 Cod de procedură penală este aplicabil de către judecător doar la adoptarea sentinței;

- prevederile art.385 Cod de procedură penală sunt aplicabile exclusiv pentru prevenit, și nicidecum față de o persoană condamnată, care deja execută pedeapsa închisorii stabilită. Judecătorul de instrucție a redus și din termenul aflării deținutului Moisa Alexandr în perioada aflării în stare de arest preventiv. Totodată condamnatul Moisa Alexandr nu se mai deține în condițiile precare în P-5 Cahul, începând cu 03.02.2015, când a fost transferat la P-1 Taraclia;

- de la momentul înlăturării condițiilor precare de detenție până la adresarea plângerii în instanța de judecată a trecut cu mult peste termenul de 6 luni, prevăzut de art.473² Cod de procedură penală. Prin urmare, plângerea condamnatului urmează a fi respinsă pe motivul omiterii termenului de prescripție.

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 09 noiembrie 2020, a fost respins recursul declarat de condamnatul Moisa Alexandr.

A fost admis recursul declarat de administrația Penitenciarului nr.1-Taraclia, casată parțial încheierea, în partea respingerii ca neîntemeiată a plângerii condamnatului Moisa Alexandr împotriva condițiilor de detenție în Penitenciarul nr.1-Taraclia, rejudecată cauza în această parte și emisă o nouă hotărâre, prin care s-a respins ca neîntemeiată plângerea condamnatului Moisa Alexandr împotriva condițiilor de detenție în Penitenciarul nr.1-Taraclia în perioada executării pedepsei de la 20.10.2015 până la 14.01.2020 și s-a respins ca fiind tardivă plângerea condamnatului Moisa Alexandr împotriva condițiilor de

detenție în Penitenciarul nr.1-Taraclia în perioada executării pedepsei de la 05.03.2007 până la 20.10.2015.

În rest, încheierea Judecătorei Cahul, sediul Central din 30 septembrie 2020, în partea dispozițiilor prin care a fost admisă parțial plângerea condamnatului Moisa Alexandr, constatată detenția acestuia în condiții inumane în Penitenciarul nr.5-Cahul și redusă pedeapsa cu 276 zile, a fost menținută.

4.1. Pentru a decide astfel, instanța de recurs a indicat că, la pronunțarea hotărârii în cauză judecătorul de instrucție a menționat, că Moisa Alexandr a fost deținut în Penitenciarul nr.5-Cahul în condiții contrare art.3 CEDO. La aprecierea condițiilor de detenție, instanța de judecată a redus termenul pedepsei condamnatului Moisa Alexandr cu 276 zile, motivând că s-au adevărat alegațiile petentului privind condițiile inumane de detenție, iar dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul pe parcursul detenției sale au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și au trecut pragul de severitate, contrar art.3 CEDO. Această soluție a judecătorului de instrucție este una argumentată și legală, bazată atât pe circumstanțele de fapt constatate în baza probelor prezentate, rapoartelor Avocatului Poporului din 2015, 2016, 2017, și instanța de recurs, fără a constata vreo carență asupra alegațiilor judecătorului de instrucție la detenția condamnatului Moisa Alexandr în Penitenciarul nr.5-Cahul, se limiteze la preluarea motivelor jurisdicției de primă instanță (Hotărârea CEDO Garcia Ruis versus Spania), fără a considera necesar de a le expune repetat.

Cu referire la soluția respingerii plângerii condamnatului Moisa Alexandr pe capătul pretenției împotriva condițiilor de detenție în Penitenciarul nr.1-Taraclia, instanța de recurs a considerat că judecătorul de instrucție a adoptat o concluzie eronată, constatând că condițiile de detenție sunt adecvate, omițând să verifice prescripția dreptului de compensare pentru perioadele de detenție prin prisma art.473² alin.(5) Cod de procedură penală. În Penitenciarul nr.1-Taraclia Moisa Alexandru s-a deținut o perioadă îndelungată de timp, și condițiile de detenție pe parcurs au fost diferite, de aceea și abordarea acestei probleme de către judecătorul de instrucție nu urma să fie una echivocă.

Instanța de recurs a reținut că conform rapoartelor instituțiilor penitenciare asupra condițiilor de detenție, condamnatul Moisa Alexandr a fost deținut în:

- Penitenciarul nr.5-Cahul în perioadele 16.12.2005-04.03.2007, 13.07.2018-22.07.2018, 25.11.2019-08.12.2019;
- Penitenciarul nr.1-Taraclia în perioadele 05.03.2007-12.07.2018, 23.07.2018-24.11.2019, 09.12.2019 - până în prezent.

Totodată, instanța de recurs a notat, că mecanismul național de valorificare a constatării condițiilor de detenție care afectează grav drepturile condamnatului în cadrul executării pedepsei, garantate de art.3 din Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, vizează punerea în acțiune a prevederilor art.473² – 473⁴ Cod de procedură penală, care au fost introduse prin Legea nr.272 din 29.11.2018, în vigoare la 01.01.2019.

Instanța de recurs a constatat că, din articolele citate supra urmează că, în termen de nu mai târziu de 4 luni de la eliberarea din locul de detenție care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului, sau în termen de 6 luni de la data când nu a mai fost deținut în astfel de condiții, condamnații sau preveniții au dreptul să depună în instanțele judecătorești plângerile referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile lor. Remediul compensatoriu a intrat în vigoare la 01.01.2019, iar termenul de 6 luni în interiorul căruia condamnații sunt în drept de a depune plângeri privind condițiile precare de detenție va curge din momentul intrării în vigoare a mecanismului compensator sau, după caz, din momentul când condamnații/preveniții nu mai sânt deținuți în astfel de condiții.

Condamnatul Moisa Alexandr la 14.01.2020 a depus la Judecătoria Cahul plângere, solicitând aplicarea remediului compensatoriu privind condițiile de detenție în Penitenciarul nr.1-Taraclia, care afectează grav drepturile condamnatului în cadrul executării pedepsei, garantate de art.3 din Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale.

Evaluând condițiile de detenție ale condamnatului Moisa Alexandr în Penitenciarul nr.1-Taraclia începând cu 20.10.2015 până în prezent, instanța de recurs a constatat că acestea nu au depășit nivelul minim de severitate pentru a constitui o 6 încălcare a art.3 CEDO. Condamnatul Moisa Alexandr a formulat pretențiile sale sub aspectul supraaglomerării, accesului limitat la apă potabilă și neacordării asistenței medicale cuvenite, și anume lipsa medicului stomatolog. Din informația prezentată de Penitenciarul nr.1-Taraclia rezultă, că deținuții blocului nr.1, nr.2 și nr.3 de regim, în care este deținut în prezent Moisa Alexandr, de la apelul de dimineață până la apelul de seară au acces nelimitat la aer liber în curtea blocului. Deși uneori condamnatul se deținea în celule cu suprafața sub limita minimă de 4m², ultimul a avut posibilitate ziua întreagă, în fiecare zi, să se afle în afara celulei în spațiu liber, în celulă fiind obligat să fie doar în timpul nopții, când condamnatul are și avea posibilitate să frecventeze diverse cercuri, biblioteca, să folosească timpul său în afara celulei care se pretinde că este mică. Astfel, chiar dacă este în stare de detenție, condamnatul are posibilitate de

mișcare liberă în afara spațiului celulei în mod nelimitat, apa este livrată centralizat și calitatea ei este verificată permanent, ceea ce conduce la concluzia că nivelul suferințelor nu a atins pragul necesar pentru a fi considerate ca fiind contrare art.3 CEDO.

Instanța de recurs nu a reținut argumentele condamnatului Moisa Alexandr, precum că dânsul până în prezent apa potabilă o consumă doar pe cea cumpărată de el la butelie – argument neconfirmat; precum că nu ar avea parte de asistența medicală – or el însăși a declarat că la necesitate deținuții sunt transportați la medicul stomatolog din or. Taraclia, iar necesitatea aflării după o asemenea vizită în carantină este determinată de situația excepțională pandemică în lume.

Astfel, instanța de recurs a relevat că, deși condițiile de detenție ale condamnatului Moisa Alexandr în Penitenciarul nr.1-Taraclia în perioada 05.03.2007 - 20.10.2015 au fost esențial mai drastice în comparație cu perioada ulterioară de detenție, plângerea condamnatului Moisa Alexandr împotriva condițiilor de detenție în Penitenciarul nr.1- Taraclia în perioada executării de la 05.03.2007 până la 20.10.2015, a fost depusă cu omiterea termenului pentru depunerea plângerii. Or, condamnatul Moisa Alexandr de la 20.10.2015 nu se mai deține în Penitenciarul nr.1-Taraclia în condiții contrare art.3 CEDO, depunând plângerea la 14.01.2020 la Judecătoria Cahul, solicitând aplicarea remediei compensatoriu privind condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului în cadrul executării pedepsei, garantate de art.3 CEDO.

Prin urmare, instanța de recurs a constatat că, remediu compensatoriu a intrat în vigoare la 01.01.2019, iar termenul de 6 luni în interiorul căruia condamnații sunt în drept de a depune plângeri privind condițiile precare de detenție va curge din momentul intrării în vigoare a mecanismului compensator și expiră la 01.07.2019. În acest sens, plângerea condamnatului Moisa Alexandr împotriva condițiilor de detenție și reducerea pedepsei în Penitenciarul nr.1-Taraclia, pentru perioada 05.03.2007 – 20.10.2015, urmează a fi respinsă ca fiind depusă tardiv, cu omiterea termenului de 6 luni, fiind depusă abia la 14.01.2020.

5. Decizia instanței de recurs, este atacată cu recurs în anulare de către condamnatul Moisa Alexandr, prin care a solicitat casarea deciziei și încheierii cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de fond.

5.1. În motivarea cererii de recurs, condamnatul a indicat că;

- prima instanță a emis încheierea cu întârziere, prin ce a încălcat prevederilor art. 299, 299¹ Cod de procedură penală;

- este neîntemeiată soluția instanței de recurs precum că a fost încălcat termenul procesual de depunere a plângerii privind constatarea condițiilor inumane de detenție;

- instanța de recurs la examinarea cauzei a încălcat prevederile art. 401, 402, 403, 405, 410, 411, 414, 415 Cod de procedură penală.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție concluzionează inadmisibilitatea acestuia din următoarele considerente.

Potrivit art. 452 alin. (1) Cod de procedură penală, condamnatul poate declara la Curtea Supremă de Justiție recurs în anulare împotriva hotărârii judecătorești irevocabile, după epuizarea căilor ordinare de atac.

În corespundere cu prevederile art. 455 alin. (2) pct. 7) Cod de procedură penală, cererea de recurs în anulare trebuie să cuprindă motivele recursului în anulare cu menționarea cazurilor prevăzute în art. 453 și cu argumentarea ilegalității hotărârii atacate.

Potrivit art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise doar la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată, inclusiv când Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii.

Prin urmare, instanța de recurs în anulare remarcă faptul că, dreptul de a declara recurs în anulare, poate fi exercitat numai în privința hotărârilor judecătorești prin care a fost judecată cauza penală în fond, adică hotărârile irevocabile de condamnare, de achitare sau de încetare a procesului penal, după epuizarea căilor ordinare de atac, reglementate de Capitolul IV, Secțiunea I și Secțiunea II ale Codului de procedură penală – adică calea apelului și recursului ordinar.

Analizând dispozițiile legale expuse mai sus în raport cu speța dată, rezultă că decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 09 noiembrie 2020, nu cade sub incidența categoriilor de hotărâri irevocabile prevăzute la alin. (1) art. 452 Cod de procedură penală, ce pot fi contestate cu recurs în anulare la Curtea Supremă de Justiție, iar recursul în anulare declarat împotriva deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 09 noiembrie 2020, este inadmisibil, deoarece o asemenea hotărâre nu este susceptibilă de a fi atacată cu recurs în anulare.

Pe lângă aceasta, potrivit art. 456 alin. (1), 429 alin. (1) și 430 pct. 3) - 5) Cod de procedură penală, recursul în anulare trebuie să fie motivat. Cererea de recurs

trebuie să conțină denumirea instanței care a pronunțat sentința, data pronunțării sentinței, numele și prenumele inculpatului în privința căruia se atacă hotărârea judecătorească, fapta constatată și dispozitivul sentinței, indicarea persoanei care a declarat apel și motivele invocate în apel, denumirea instanței care a adoptat decizia în apel, data pronunțării deciziei de apel, dispozitivul deciziei în apel și argumentele admiterii sau respingerii apelului, conținutul și motivele recursului cu argumentarea ilegalității hotărârii atacate.

Recursul în anulare vizat, nu conține aceste date și nu corespunde acestor cerințe legale.

Conform art. 456 alin. (1), 432 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală, instanța decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta nu îndeplinește cerințele de conținut.

Prin urmare, dat fiind că nu îndeplinește cerințele de conținut, recursul în anulare de pe rol urmează a fi declarat inadmisibil.

7. În conformitate cu art. 456 alin. (1), 431 alin. (2), 432 alin. (1), (2) pct. 1), Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursului în anulare declarat de către condamnatul Moisa Alexandr, împotriva deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 09 noiembrie 2020, deoarece recursul nu îndeplinește cerințele de conținut.

Decizia este irevocabilă, fiind pronunțată integral.

Președinte

Diaconu Iurie

Judecători

Boico Victor

Catan Liliana